

## REZUMAT

Elaborarea tezei de doctorat ce are ca temă Instituția cetățeniei - factor de stabilitate și siguranță în Uniunea Europeană s-a născut din necesitatea de a consolida conceptul „cetățenie” la nivel național și european, aspect generator de implicații complexe, ce țin deopotrivă de identitatea culturală a fiecărui popor, cât și de securitatea și siguranța la nivel european, lucrarea constituind cel mai complex instrument de analiză în domeniu.

Astfel, în vederea reliefării cadrului general din care izvorăște materia, am creat primul capitol al lucrării, intitulat „Cetățenia europeană - element integrator al cetățeniei române”. Acesta, pentru a crea o imagine de ansamblu asupra problematicii abordate, debutează cu definirea conceptului de cetățenie europeană, prezentând evoluția la nivel european prin raportare la succesiunea evenimentelor istorice ce au marcat constituirea Uniunii Europene. Ulterior, acest capitol pune bazele noțiunii de cetățenie română, subliniind atributele, valoarea juridică și nuanțele pe care le îmbracă conceptul de cetățenie și naționalitate. Tot în primul capitol am integrat și analiza evoluției istorice a legislației României în materie. Astfel, vom observa că pornind din anul 1864 și până în prezent, reglementările în materie de cetățenie română au cunoscut o serie de modificări generate de contextul istoric în care se afla România la un moment dat. De asemenea, în finalul acestui capitol va fi scos în evidență rolul deosebit de important pe care îl joacă instituția Avocatului Poporului în cazurile incidente cetățeniei române.

În cel de-al doilea capitol intitulat „Instituția cetățeniei române” am considerat util să realizăm o analiză exhaustivă a condițiilor și procedurii de acordare a cetățeniei române, astfel cum sunt reglementate de Legea nr. 21/1991 a cetățeniei române, act normativ ce a cunoscut de-a lungul timpului ample modificări prin intermediul celor 8 ordonanțe de urgență ale Guvernului și celor 11 legi adoptate de Parlament. Astfel, după cum vom putea observa sunt instituite o serie de condiții pe care străinii sau persoanele fără cetățenie trebuie să le îndeplinească în vederea obținerii cetățeniei române. De asemenea, se vor puncta atribuțiile Autorității Naționale pentru Cetățenie în procesul de soluționare a cererilor de acordare a cetățeniei române, precum și rolul președintelui acestei instituții în aprobarea cererilor făcute în acest sens. Vom evidenția printre condițiile ce trebuie îndeplinite dovedirea loialității față de statul român, lipsa unei condamnări penale ce l-ar face pe un eventual solicitant nedemn de statutul de cetățean român, precum și importanța cunoașterii de către solicitanți a limbii române, a prevederilor legii fundamentale a statului, a imnului național, a culturii și civilizației române. În cadrul acestui capitol este reliefat și rolul important jucat de Direcția Generală de Pașapoarte în procesul de redobândire a cetățeniei române, această instituție soluționând cererile formulate în acest sens până în anul 2002, ulterior competența aparținând Ministerului Justiției. În finalul capitolului, am considerat necesar să realizăm o diagnoză a procesului de pierdere a cetățeniei române, respectiv evoluția cadrului legislativ incident, precum și prezentarea celor 5 cazuri unice în care cetățenia română a fost retrasă ca urmare a unor fapte prejudicioase aduse statului român.

În cel de-al treilea capitol intitulat “Instrumente instituționale și juridice relevante în domeniul cetățeniei” sunt prezentate activitățile desfășurate de Direcția Generală de Pașapoarte în domeniul cetățeniei române având în vedere că această instituție deține evidența documentelor de călătorie și a statutului juridic al cetățenilor români plecați din țară înainte de anul 1989. Vom observa că arhiva Direcției Generale de Pașapoarte a fost înființată începând cu anul 1949, iar dosarele de pașapoarte gestionate sunt structurate în fonduri arhivistice care cuprind informații relevante în ceea ce privește statutul anumitor persoane față de România. De asemenea, nu vom uita rolul deosebit de important al furnizării datelor despre cetățenia română regăsite în Registrul Național de Evidență a Pașapoartelor Simple, aspect reglementat de O.G. nr. 83/2001 privind înființarea, organizarea și funcționarea serviciilor publice comunitare de pașapoarte și serviciilor publice comunitare regim permise de conducere și înmatriculare a vehiculelor, actualizată. Astfel, se va analiza posibilitatea persoanelor interesate de a solicita furnizarea informațiilor referitoare la cetățenia română deținute în arhiva menționată anterior, cât și obligativitatea instituțiilor cu competențe în eliberarea actelor de stare civilă, de identitate și documentelor de călătorie, de a solicita atestarea calității de cetățean român pentru persoanele care nu pot face dovada cetățeniei române și care se adresează respectivelor instituții în scopul solicitării documentelor menționate. Vom vedea că, nu de puține ori, problematica deținerii sau nu a calității de cetățean român a constituit obiectul litigiilor soluționate de instanțele de judecată nu numai la nivel național ci și la nivel european prin prezentarea în finalul capitolului o unor spețe în domeniul cetățeniei, desprinse din jurisprudența Curții de Justiție a Uniunii Europene.

Cel de-al patrulea capitol, intitulat „Studiu comparat cu privire la cetățenie”, debutează cu prezentarea reperelor legislative privitoare la acordarea cetățeniei române, subliniind că pachetul legislativ este alcătuit din norme juridice speciale și constituționale ce consacră principiul *ius sanguinis*, regăsit de altfel și în legislația altor state europene. În ceea ce privește acordarea cetățeniei la nivelul statelor membre ale Uniunii Europene, lucrarea realizează un studiu comparat cu privire la acest aspect, fiind circumstanțiate practicile în materie de cetățenie din state precum Franța, Germania, Spania și Italia, cuprinzând, totodată, o reprezentare grafică a persoanelor care au obținut cetățenia statelor Uniunii Europene. O altă problemă abordată în cuprinsul capitolului o constituie practicile, în materie de acordare a cetățeniei, precum și programele „Cetățenia ca investiție” sau „Golden visa” ce pot constitui o vulnerabilitate pentru securitatea Europei întrucât, prin concentrarea asupra îndeplinirii unor condiții precum achitarea unor sume de bani sau investiții imobiliare, pot fi neglijate alte condiții importante, creându-se, astfel, breșe de securitate. Din studiul comparat privitor la problematica retragerii cetățeniei vom vedea că această măsură se impune în cazul persoanelor care constituie o amenințare la securitatea națională, îmbrăcând forma unei măsuri administrative sancționatorii pe care statele membre ale Uniunii Europene o pot dispune în temeiul Rezoluției nr. 2178 (2014) a Consiliului de Securitate al Organizației Națiunilor Unite. Finalul capitolului aduce în atenție o problemă generată de contextul epidemiologic actual, respectiv valabilitatea documentelor doveditoare ale cetățeniei române în contextul pandemiei cauzate de coronavirusul SARS-CoV-2, aspect ce

generează o serie de consecințe atât pe plan intern, cât și pe plan internațional, ce vulnerabilizează statul român.

Ultimul capitol al lucrării prezintă aspecte întâlnite în practica națională din domeniul cetățeniei, constituind partea aplicată a lucrării și venind în completarea aspectelor teoretice enunțate în capitolele anterioare. Astfel, acesta conține două studii de caz, primul privitor la modul de interpretare a prevederilor art. 9 din Legea cetățeniei române nr. 21/1991, iar cel de-al doilea marchează importanța stabilirii statutului juridic al unei persoane în raport cu statul român în cauze de retrocedări imobiliare. Astfel, prin cel de-al doilea studiu se subliniază, încă o dată, faptul că cetățenia depășește dimensiunea legăturii individ-stat, dimensiune ce este completată de o aplicabilitate practică, generată de interese materiale în clauze de revendicare imobiliară.

În final, pentru a întări aspectele enunțate anterior, doresc să subliniez că noțiunea de cetățenie nu se rezumă numai la identificarea culturală a individului cu un anumit stat, ci poate fi abordată în extenso, prin definirea cetățeniei europene. Astfel, concluziile lucrării urmăresc a trage un semnal de alarmă în vederea elaborării și avansării unor condiții ce țin de modalitatea obținerii cetățeniei în diverse state ale Uniunii Europene, respectiv de valabilitatea documentelor de călătorie în contextul epidemiologic actual, aspecte generatoare de implicații la nivelul securității interne și externe a Uniunii Europene. Alături de cele menționate anterior, datorită faptului că noțiunea de cetățenie este într-o continuă dinamică, propunerile de lege ferenda aduc în lumină aspecte de ordin legislativ ce urmăresc a pune în concordanță cadrul legal cu nevoile societății în materie de cetățenie.